

TANTÁRGYI ADATLAP

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1 ALAPADATOK

1.1 *Tantárgy neve (magyarul, angolul)*

Radioanalitika, **Radioanalitics**

1.2 *Azonosító (tantárgykód)*

BMETE80BE13

1.3 *A tantárgy jellege*

kontaktórás tanegység

1.4 *Kurzustípusok és óraszámok (heti/féléves)*

kurzustípus	óraszám (3 óra/hét)	jelleg (önálló)
előadás (elmélet)	3	
gyakorlat	0	
laboratóriumi gyakorlat	0	

1.5 *Tanulmányi teljesítményértékelés (minőségi értékelés) típusa*

vizsga

1.6 *Kreditszám*

4

1.7 *Tantárgyfelelős*

neve: Dr. Szalóki Imre
beosztása: egyetemi docens
elérhetősége: szaloki@reak.bme.hu

1.8 *Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység*

Nukleáris Technikai Intézet

1.9 *A tantárgy weblapja ----*

1.10 *A tantárgy oktatásának nyelve*

magyar és angol

1.11 *A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve*

kötelezően választható az energetikai mérnöki alapképzési (2N-AE0) szak Atomenergetika specializációján (2N-AE0-AE) (ajánlott féléve: 6.)

1.12 *Közvetlen előkövetelmények*

Erős előkövetelmény: nincs
Gyenge előkövetelmény: nincs
Párhuzamos előkövetelmény: Nukleáris mérés technika és sugárvédelem (BMETE80BE08)
Kizáró feltételek: nincs

1.13 *A tantárgyleírás érvényessége*

Jóváhagyta a Gépészmérnöki Kar Tanácsa ... számú határozatával, érvényes 2017. szeptember 1-től visszavonásig

2 CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

2.1 Célkitűzések

Atommag, nukleonok, radioaktív sugárzások eredete, tulajdonságaik, sugárzások kölcsönhatása anyaggal, radioaktív bomlási folyamatok. Az α -, β - és γ -sugárzás detektálási módszerei és legfontosabb eszközei. Az elemek keletkezése, természetes eredetű radioaktív izotópok, kozmikus és földi eredetű radioaktív izotópok. Kormeghatározási módszerek. Izotópeffektus. Radioanalitikai alapfogalmak: érzékenység, mátrixhatás, kémiai kitermelés, pontosság, nyomjelző, mintavétel, feltárás, kémiai elválasztási módszerek, nyomjelzés. Természetes és mesterséges eredetű izotópok elemzésének módszerei radiokémiai és nukleáris spektroszkópiai módszerekkel. Elemanalitikai eljárások, nukleáris módszerek a kémiai tulajdonságok és az anyagszerkezet vizsgálatában.

2.2 Tanulási eredmények

A tantárgy sikeres teljesítésével elsajátítható kompetenciák

A. Tudás

1. ismeri a radioanalitika általánosan használt fogalomrendszerét és vizsgálati módszereit,
2. ismeri a kémiai elemek rendszerét, tulajdonságait és keletkezésük folyamatát
3. ismeri az atommagok, nukleonok, tulajdonságait és kölcsönhatásait a radioaktív sugárzásokkal,
4. ismeri, a radioaktív sugárzások fizikai tulajdonságait, detektálási módszereit,
5. tisztában van a környezetben előforduló természetes eredetű radioaktív izotópokkal és azok fizikai-kémiai tulajdonságaival,
6. ismeri a környezetben előforduló mesterséges eredetű radioaktív izotópokat és azok fizikai-kémiai és előfordulási tulajdonságait,
7. ismeri a legfontosabb kormeghatározási módszereket,
8. ismeri a legfontosabb nukleáris elemzési eljárásokat az elemi összetétel és mikro-szerkezet meghatározására,
9. ismeri a legfontosabb elektromágneses sugárzások és anyag kölcsönhatásain alapuló elemzési eljárásokat az elemi összetétel és mikro-szerkezet meghatározására,
10. ismeri a nukleáris kémia alapvető eljárásait a kémiai struktúra vizsgálatára,
11. látogatás keretében megismerkedik egy modern analitikai laboratóriummal,
12. ismeri néhány természetes és mesterséges eredetű radioizotóp aktivitásának meghatározási módszereit.

B. Képesség

1. képes áttekinteni a radioanalitika és nukleáris kémia rendszerét és legfontosabb módszereinek környezetvédelmi és ipari alkalmazhatóságát,
2. alkalmas egy-egy gyakorlati elemzési probléma megoldásához kiválasztani a szóbajhető analitikai módszereket,
3. képes a nukleáris jellegű analitikai-kémiai áttekintésére,
4. képes a áttekinteni a radioanalitika történeti fejlődését és ismeri a legmodernebb műszeres eljárásokat,,
5. képes gondolatait rendezett formában szóban és írásban kifejezni.

C. Attitűd

1. együttműködik az ismeretek bővítése során az oktatóval és hallgató társaival,
2. folyamatos ismeretszerzéssel bővíti tudását,
3. nyitott az információtechnológiai eszközök használatára,
4. törekszik a radioanalitikai problémák megoldásához szükséges eszközrendszer megismerésére és rutinszerű használatára,
5. törekszik a pontos és hibamentes feladatmegoldásra,
6. törekszik a modern műszeres analitikai eljárások széleskörű megismerésére.

D. Önállóság és felelősség

1. önállóan végzi a radioanalitikai feladatok és problémák végig gondolatát és adott források alapján történő megoldását,
2. nyitottan fogadja a megalapozott kritikai észrevételeket,
3. egyes helyzetekben – csapat részeként – együttműködik hallgatótársaival a feladatok megoldásában,
4. gondolkozásában a rendszerelvű megközelítést alkalmazza.

2.3 Oktatási módszertan

Előadások, laborlátogatás.

A kurzus elméleti előadásokból és egy analitikai laboratórium látogatásából áll.

2.4 Tanulástámogató anyagok

- a) Tankönyvek

1. P. Atkins, A periódusos birodalom
  2. Nagy Lajos György, Radiokémia és izotóptechnika, Tankönyvkiadó, 1983.
  3. Záray Gyula, Az elemanalitika korszerű módszerei, Akadémiai Kiadó, 2006.
  4. Vértés Attila, Szemelvények a nukleáris tudomány történetéből, 2009.
- b) Jegyzetek
1. Az előadás vetített anyaga pdf formátumban.
- c) Letölthető anyagok

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

3 A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

3.1 Általános szabályok

A 2.2. pontban megfogalmazott tanulási eredmények értékelése négy évközi írásbeli teljesítménymérés (két szintfelmérő és két összegző tanulmányi teljesítményértékelés), házi feladatok és a gyakorlatokon tanúsított aktív részvétel (részteljesítmény értékelés) alapján történik.

3.2 Teljesítményértékelési módszerek

A. Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részletes leírása:

1. *részteljesítmény értékelés (aktív részvétel)*: a tantárgy tudás, képesség, attitűd, valamint önállóság és felelősség típusú kompetenciaelemeinek egyszerűsített értékelési módja, melynek megjelenési formája a felkészült megjelenés és tevékeny részvétel a gyakorlat folyamatában, felkérésre vezetett példamegoldás a hallgatók előtt; az egységes értékelési elveket a tantárgyfelelős és a tantárgy előadója együttesen határozza meg;

B. Vizsgaidőszakban végzett teljesítményértékelés (vizsga, szigorlat)

Írásbeli – szóbeli vizsga

3.3 Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

típus	részarány
1. szintfelmérő értékelés (ellenőrző dolgozat)	3%
2. szintfelmérő értékelés (ellenőrző dolgozat)	7%
1. összegző tanulmányi teljesítményértékelés	40%
2. összegző tanulmányi teljesítményértékelés	40%
részteljesítmény értékelés (házi feladat)	7%
részteljesítmény értékelés (aktív részvétel)	3%
összesen:	100%+

A „+” azt jelenti, hogy szorgalmi feladatokkal 100%-nál nagyobb érték is elérhető.

3.4 Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

-

3.5 Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

-

3.6 Érdemjegy megállapítás

érdemjegy • [ECTS minősítés]	pontszám
jeles(5) • Excellent [A]	90% felett
jeles(5) • Very Good [B]	85–90%
jó(4) • Good [C]	72,5–85%
közepes(3) • Satisfactory [D]	65–72,5%
elégséges(2) • Pass [E]	50–65%
elégtelen(1) • Fail [F]	50% alatt

Az egyes érdemjegyeknél megadott alsó határérték már az adott érdemjegyhez tartozik.

3.7 Javítás és pótlás

- 1) Az egyes évközi teljesítményértékelésekhez nem tartozik egyenkénti minimumkövetelmény, ezért egyenkénti pótlásuk nem lehetséges.
- 2) A házi feladat – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – késedelmesen a pótlási időszak utolsó napján 16:00 óráig adható be vagy elektronikus formában 23:59-ig küldhető meg.
- 3) A beadott és elfogadott házi feladat a 2) pontban megadott határidőig és módon díjmentesen javítható.
- 4) Az aktív részvétel – jellegéből adódóan – nem pótolható, nem javítható, továbbá más módon nem kiváltható vagy helyettesíthető.
- 5) A két összegző tanulmányi teljesítményértékelés összevont formában a pótlási időszakban – első alkalommal – díjmentesen pótolható vagy javítható. Javítás esetén a korábbi és az új eredmény közül a hallgató számára kedvezőbbet vesszük figyelembe.
- 6) Amennyiben az 5) pont szerinti pótlással sem tud a hallgató elégtelentől különböző érdemjegyet szerezni, úgy – szabályzatban meghatározott díj megfizetése mellett – második alkalommal, összevont formában ismételt kísérletet a sikertelen első pótlás javítására.

3.8 A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

Tevékenység	óra/félév
részvétel a kontakt tanórákon	14×3=42
félévközi készülés a gyakorlatokra	14×2=28
felkészülés a teljesítményértékelésekre	0
házi feladat elkészítése	6
kijelölt írásos tananyag önálló elsajátítása	0
vizsgafelkészülés	44
összesen	120

3.9 Jóváhagyás és érvényesség

Jóváhagyta , érvényes 2017. szeptember 1-től visszavonásig